

Антон Александров

Треска

Иван Спортев лежеше по гръб на удобния диван, чезнейки в постепенно заливащата цялата стая тъмнина. Очите му бяха отворени, ала той не виждаше нито затрупаните с книги рафтове, постепенно губещи очертанията си в напредващия здрач, нито огромните тежки мебели, приличащи на древни чудовища в мрака, нито висящия от тавана масивен полилей, който като хищна птица, сякаш бе застинал в пикиращия си полет към нищо неподозиращата жертва. Погледът му бе съсредоточен някъде над тавана, а мисълта му се луташе като самотна скитница из времето и пространството. Той би изглеждал точно като мъртвец ако не барабанеше с пръсти по бутилката, от която сегиз-тогиз отпиваше по някоя и друга глътка бира.

Иван бе нещастен и самотен след поредния си провал в лабораторията – деветдесет и втори пореден от началото на кариерата му – и нямаше никакво желание да се разведри. Шефовете му го бяха заплашили, че ако продължава в същия дух, ще бъдат принудени да го разпределят за преподавател в някое училище. Такава перспектива ни най-малко не съвпаднаше с плановете от младежките му години, когато си мечтаеше за нобелови награди, за слава, и нито за момент не помисляше, че може да завърши кариерата си по толкова мизерен начин. А и не само това го депресираше. Най-много го терзаше собственото му наранено самочувствие от факта, че от 2 години насам (всъщност никога през живота си) не бе провел дори един успешен опит. Къде ли беше сгрешил? Какво бе недомислил? Бе изчел токова много книги, бе говорил с най-големите специалисти, а все дълбаеше на едно място. Уж спазваше всички правила, а все се проваляше. Дори напоследък неколкократно бе на път да оваканти местата на няколко свои колеги с невероятните си експерименти. Работата му в лабораторията висеше на косъм, а животът му изглеждаше безсмислен.

Изведнъж чу потропване на балконската врата. Механично остави бутилката с бира на малката дъбова масичка в хола и се отправи към балкона, за да отвори. Внезапно обаче му се стори, че нещо не е наред и след кратко замисляне, разбра какво точно го притеснява. Как можеше някой да тропа на балконската му врата като се намираше на 38ия етаж, а преди това не бе пускал никого навън? Със суеверен страх той се отдръпна назад, решавайки, че съдбата е решила да го накаже по някакъв особено мистичен начин за неоправданото доверие, но миг по-късно – като човек на науката – с усмивка отхвърли този вариант, и се отправи към килера, за да вземе пистолета, с чиято помощ възнамеряваше да прогони натрапника от балкона.

При завръщането му в хола обаче, го очакваше голяма изненада. На неговото място в широкото удобно канапе се бе настанил млад, около 30-годишен на пръв поглед господин, облечен елегантно в сив костюм, подпрял на коленете си малко кожено куфарче, по което бяха гравирани странни знаци.

– Знам, че не обичаш неканени гости, но въпросът не търпи отлагане – усмихна му се машинално мъжът.

– Ти да не си от данъчното? – запита го втрещеният Иван, който несъзнателно бе приел тази свойска форма на разговора.

– Това пък що за глупост е? Да не би данъчните вече да влизат през прозорците?

– Не. Само техните въпроси не търпят отлагане – обясни все още смаяният Иван.

– Не съм от данъчното – успокои го гостът, очевидно отегчен – Работата ми е далеч по-отвратителна – да се занимавам с разни отрепки! – на последното наблегна особено, явно за да подсили и така ясният намек.

– Значи си от социални грижи? – Иван обаче упорито продължаваше да се чуди на стоящия пред него феномен, та не обръщаше много внимание на разни намеци.

– Не – почти изръмжа гостът – Аз съм...

– Както и да го увърташ, ясно е, че си просто един скапан негодник, който си мисли, че може да ме обере по особено оригинален начин – прекъсна го Иван, най-после преодолял първоначалното си сливане – Нямаш шанс, приятелче. Още повече днес не ме хващаш в най-добро настроение и мисля да те използвам за душевен отдушник.

– Какви са тия заплетени приказки, човече! С вековете, изглежда, хората все повече полудяват! Не можеш ли да говориш нормално! А... и освен това ми писна вече да ме наричат обирджия.

– Може би ако опиташ да влизаш през предната врата, само след като домакинът преди това те е пуснал, ще имаш по-голям късмет.

– Хубава идея! Ще си я запиша – възкликна натрапникът и понечи да си отвори куфарчето.

– Не пипай това! – заплашително процеди през зъби домакинът и насочи пистолета към госта си – Циркът свърши. Сега стой мирно, а аз ще повикам полиция, която ще те окошари и по този начин ще имаш достатъчно време да обмисляш предложението ми.

– Не ставай глупак и остави телефона и пистолета – с аристократично пренебрежение се изсмя гостът.

– Бих бил глупак, ако оставех да се изплъзнеш, мръсно.

– Не мога да ти позволя да си пропилееш шанса и да провалиш усилията ми. Та това ми е работата. Хайде, оставяй телефона! – гостът изглеждаше доста самоуверен.

Иван се замисли, но после се усмихна и започна да набира полицейския участък.

– Пускай най-после този телефон, че ми писна от тебе! – Натрапникът се отправи с решителна крачка към Иван, мърморейки си – С кой акъл съм го избрал баш този!

– Стой, ще стрелям! – извика ученият, но гостът дори и не помисли да го послуша. Тогава Иван, внезапно, за свое собствено удивление, усети как натиска спусъка.

– Нещастнико, знаеш ли колко струва този костюм? А да не говорим за куфарчето! – беше гневната реакция на улучения, който без изобщо да показва никакви признаци на болка, разглеждаше гневно продупченото си сако – А бе, ти си пълна откачалка. Идвам ти тука на крак, за да ти предложа най-доброто, което може да бъде предложено на един учен, а ти стреляш срещу мен. Не е като едно време – отплесна се в спомени – Знаеш ли, че Фауст благоговееше пред мен, а и не само той. Всички са се прекланяли пред мен. Никой никога не се е опитвал да застреля мен, Мефистофел, самият тартор на всички дяволи! Това е направо кощунство – посегателство над всемирните и безвечни метафизични закони. Ако зависеше от мен, бих те превърнал в купчинка пепел, но все пак, за разлика от теб, аз спазвам вселенските закони и не мога да върша подобни своеволия. И махни най-после този пистолет! – приближи се и му взе пистолета.

По време на тази тирада Иван беше изпаднал в нещо като нервен шок. Той отказваше да повярва на сетивата си и се щипеше бясно, за да провери дали не сънува или халюционира. Накрая, когато след редица експерименти, установи, че развиващите се пред него събития са част от собствената му реалност, той безсилно отпусна долната си челюст. Това бе сигурен знак, че мозъкът му отказва да възприема каквото и да било по-нататък, докато не осъзнае, какво точно се случва в момента.

– Сега готов ли си за делови разговор? – погледна го втрепенено Мефистофел.

– Ама ти наистина ли си... си... – заклати глава Иван с ококорени очи и накрая произнесе макар и със затруднение – Мефистофел!

– Бъди уверен, че нямам причини да те лъжа. Още повече това са само подробности. Важно е предложението ми. И стига сме си губили времето с глупости. Сега, когато знаеш със сигурност кой съм, моля че

можем най-после да си поговорим по въпроса, за който съм дошъл тук.

Иван, макар все още да бе като пиян, успя да достигне до решение, че не е препоръчително да противоречи на дявола и затова отговори:

– Е добре. Казвай каквото имаш да казваш!

– Време беше – доволно се усмихна Мефистофел, предвкусвайки края на още една от безкрайните тъй скучни и понякога потресавашо делови срещи и започна – Публична тайна е, че ти си един посредствен учен и никой не очаква от теб нещо съществено. Дори много би ти подхождала фамилията Изпортев, вместо Спортев. Аз обаче, кой знае защо, ти давам уникалната възможност да промениш това, да станеш най-големия гений. Предлагам ти устройство, което ще включиш към компютъра си, и с помощта на което ще имаш възможност да научиш каквото искаш от всички съществуващи сфери на познанието. Ти ще бъдеш най-начетения човек на света. Това знание, разбира се, няма да го получаваш даром, а ще ти струва определена част от живота, която би ти била необходима да го прочетеш и разбереш, ако го имаше на книга. Остаряването не ще се отразява на външността ти, а просто ще се съкращава броя на годините, оставащи до смъртта ти. Ясно ли ти е сега какво ти давам?

– Мисля, че да – погледна го Иван със светнали очи. Той все още бе твърде объркан, за да разбере напълно мащабността на предложеното му, но постепенно започваше да я осъзнава. И въодушевляването му растеше от миг на миг. Щеше да знае неща, които никой друг не знае. И то срещу какво – срещу няколко месеца или години от живота, време, което така или иначе би пропилял в опити със съмнителен успех. От друга страна и без това предпочиташе да пропусне последните години от живота си. Не искаше да стане някой склерозирал старец, който скован от артрит, по цял ден лежи на леглото си и брои дните до смъртта. А така щеше да се окаже, че е оползотворил напълно живота си. Вече се виждаше в ролята на доживотно и посмъртно абониран за нобеловата награда във всички области на науката. Славата му щеше да се носи през космоса и през хилядолетията. Той, Иван Спортев щеше да е човекът, поставил началото на истинското научно-техническо развитие на човечеството, разкрил му собствените му тайни. Каква блажена мисъл! Представилият му се случай бе една невероятна възможност за всеки учен. Внезапно обаче погледът му помръкна. Това не бе обикновено предложение. Та то идваше от дявола. Можеше ли да го приеме? Какво щеше да му струва? Тези мисли го накараха да се поизпоти – Но какво ще ми струва на мен това удоволствие?

– Нищо – изгледа го гордо и великодушно Мефистофел – Ти просто си нашето експериментално зайче. Сам избираш дали да приемеш. Имаш шанс – уникален шанс – да научиш неща, за които другите дори и не подозират. Аз пък ще разбера как ще реагираш, когато разполагаш с почти неограничени възможности. Това е сделката. Решавай сега!

Ученият се замисли за миг. Толкова време му бе необходимо да стигне до извода, че е невероятен късметлия. Трудно му бе да повярва, че всичко е толкова хубаво. Може би точно защото предложението идваше от дявола, то бе така дяволски примамливо. Иван се поколеба още един миг дали е разумно да приеме, но накрая природата му на учен победи и без това слабо съпротивляващите се морални сили и той рече:

– Бива! Дай договора и ми монтирай устройството.

Мефистофел се усмихна и извади един сгънат формуляр от вътрешния джоб на самото си. Иван го прочете, за да се убеди окончателно в големия си късмет и накрая възторжено го подписа. Когато химикалката бе оставена и от двамата на масата, Мефистофел каза с усмивка:

– Най-последно. Устройството е активирано към компютъра ти в другата стая. Използвай го рационално. Приятна работа! – И изчезна сред пушек и дим.

Иван, без да губи и секунда повече в маене се зареди пред компютъра си, където го чакаше някакъв странен уред, напомнящ на шлемофон. Ученият го надяна на главата си и на монитора се появи дълъг лист от научни области. Иван беше във възторг. Такова нещо не бе си представял дори в най-смелите си мечти, свързани с извънземни, които го отвлечат и натъпкват главата му с всевъзможни знания. Сега действителността му се виждаше още по-прекрасна и нереална. Той започна с треперещи от възбуждане пръсти да преглежда предлаганите му възможности. А те бяха доста много. Накрая избра нано-електрониката. На монитора се изписа, че за да разбере абсолютно всичко, отнасящо се за нано-електрониката, ще му бъдат отнети 2 месеца от живота.

– Само толкова!? Дадено! – възхитено си измърмори той и прие условията. След минута свали шлемофона с треперещи пръсти.

– Да го вземат дяволите! – възкликна той удивено и стана от стола си. Започна да кръстосва възбудено стаята, държейки главата си с две ръце, сякаш се опитваше да успокои бушуващите вътре страсти – Бил съм толкова близко... – повтори си неколкократно, сякаш сам невярващ в това – Бил съм... А ми казват, че съм некадърник!... Бил съм по-близо от всички – въодушевлението му растеше с всеки изминал миг – И вече пресякох финала... Пръв! Пръв! – всички трябваше да да разберат за

успеха му. Той трескаво планираше какво да прави. Първо щеше да извика телевизията. Не, не! Първо ще систематизира информацията. Ще напише книга! Но първо трябва да представи откритието си. Да! Ще подготви новата теория в резюме. Точно така ще стори!... Миг по-късно с химикалка в ръце, редеше формула след формула по белите листа, натрупани на бюрото му.

След няколко минути приключи с писането и огледа с възторг изложението си. Това представляваше всичко, за което бе мечтал през целия си живот. Чувствата му в този момент бяха неописуеми. Никакви думи не бяха в състояние да изразят блаженото състояние, в което бе потънала душата му.

И тогава трескаво горящият му поглед, който блуждаеше невиджайки нищо из стаята, като че привлечен от магнит, фокусира шлемофона, захвърлен на края на бюрото. Една завладяваща, неудържимо изкусителна идея проблясна в съзнанието му като плахо тлеещо в пепелта въгленче. Защо трябваше да се ограничава само в своята специалност? Той така или иначе имаше възможност да разкрие толкова много неща. Пък и цената беше приемлива. Даваше старческите си години срещу пари, слава и признанието за това, че е един от световните гении. От друга страна щеше да докаже пред шефовете си своите качества. Вече никой нямаше да му се подиграва. Знанието щеше да е универсалното му всепомитащо оръжие. С него щеше да положи света в краката си. Щеше да бъде не просто един учен, допринесъл за подобряване живота на човека, а месия в буквалния смисъл на думата. Спасител, открил пътя към светлите простори сред лабиринта на незнанието и невежеството. Щеше да бъде новият бог на хората, избягалият от скалата Прометей, лично получил признание от човечеството за своето дело. С окрилена от тези мисли душа, Иван отново си сложи шлемофона и предишният списък се появи на екрана:

– Да видим сега фотонните технологии – рече си той и се захвана разпалено да преглежда списъка с фотонни технологии – Охо, колко много подобласти!... Да му се прище на човек да е вечен. Колко ли ще ми вземе за фотонната антистатика. Само месец и половина?! Даа-вай!

* * *

Два дни по-късно домоуправителят откри Иван Спортев мъртъв пред включения компютър у дома му. На монитора пишеше само загадъчното 47 години и 3 месеца изразходвани?, а бюрото му бе затрупано с листа, ситно изписани с формули, които така и никой не можа да

разбере.

П.С.:

Дълго след този случай Мефистофел се подсмиваше, мислейки си за това, че Иван така и не бе погледнал информацията за удължаването на живота на кислородо-дишащите организми.

Антон Александров Александров
София 16.XI.1996 година

КРАЙ

© 1996 Антон Александров

Источник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/56>]